

15 rokov

**Slovenská spoločnosť
pre zahraničnú politiku**

Ľudia a fakty

1993 – 2008

Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku – Slovak Foreign Policy Association (SFPA) je občianske združenie v zmysle ustanovení zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov a v znení neskorších predpisov.“

„Poslaním SFPA je aktívne prispievať svojou činnosťou k čo najrýchlejšiemu začleneniu Slovenskej republiky do spoločenstva demokratických štátov a ich bezpečnostných štruktúr a šírením informácií o zahraničnej politike a medzinárodných kontaktoch zaangažovať širšiu verejnosť na problémoch v týchto oblastiach.“

(Stanovy Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku zaregistrované Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky dňa 13. augusta 1993: čl. I, b.3; čl. II, b.1)

SFPA je spoluzakladateľom neziskovej organizácie **Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o. – Research Center of the Slovak Foreign Policy Association (RC SFPA)**, ktoré v rámci svojej pôsobnosti:

- o poskytuje nezávislé odborné analýzy kľúčových otázok medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky Slovenskej republiky;
- o vydáva odborné periodické i neperiodické publikácie, ktoré slúžia k prehĺbeniu poznania v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR a slúžia ako zdroj kvalifikovaných informácií pre odbornú a laickú verejnosť;
- o organizuje odborné podujatia a podieľa sa na medzinárodnej vedeckej spolupráci v oblasti výskumu medzinárodných vzťahov a bezpečnosti;
- o prispieva k skvalitneniu odbornej diskusie o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike Slovenskej republiky;
- o vytvára priaznivé prostredie pre rast novej generácie slovenských odborníkov v oblasti medzinárodných vzťahov;
- o podnecuje širší záujem občanov Slovenskej republiky o dianie vo svete, hlbšie pochopenie významu zahraničnej politiky a jej prepojenia s domácou politikou.

(Štatút Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o. zaregistrovaný na Krajskom úrade v Bratislave dňa 30. januára 2004: čl. I, čl. III)

Hlavné fakty

Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (SFPA) bola založená v auguste 1993 ako občianske združenie s cieľom vytvoriť otvorené nestranné diskusné fórum o medzinárodných otázkach a zahraničnej politike Slovenskej republiky. Iniciátorkou a zakladateľkou spoločnosti bola veľvyslankyňa Magda Vášáryová. Ďalšími zakladajúcimi členmi spoločnosti boli Dominik Bartosiewicz, Pavol Demeš, Ivan Hubač, Rudolf Chmel a Ladislav Kováč. Magda Vášáryová bola predsedníčkou Správnej rady spoločnosti od jej založenia v roku 1993 až do roku 2000. Od roku 2000 je predsedom Správnej rady prof. Juraj Stern.

V roku 1995 vzniklo *Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o.* (RC SFPA) ako integrálna súčasť SFPA. RC SFPA sa stalo prvým nezávislým mimovládnyim think tankom v SR, ktorý sa výlučne špecializuje na výskum v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR.

Hlavné aktivity SFPA až do roku 1995 spočívali v organizovaní verejných diskusných podujatí na témy týkajúce sa zahraničnej politiky SR v rámci programov: Modern Foreign Policy a Jour-Fixe.

V roku 1995 bola založená prvá regionálna kancelária RC SFPA v Prešove a o tri roky neskôr, v roku 1998, v Banskej Bystrici. Od roku 2005 SFPA spolupracuje pri organizovaní verejných podujatí v Banskej Bystrici s Euroatlantickým centrom. V období 2005 – 2007 malo SFPA regionálnu kanceláriu aj v Žiline.

Od roku 1997 začala vychádzať prvá periodická publikácia spoločnosti dvojmesačník *Listy SFPA*, ktorý pôvodne slúžil ako informátor pre členov SFPA. Na báze Listov SFPA vznikol prvý slovenský zahraničnopolitický magazín *Zahraničná politika*, ktorý vychádza od roku 2005.

Od roku 1999 pôsobia *debatné kluby* SFPA na stredných školách v 17 mestách Slovenska.

SFPA je spolu s Ministerstvom zahraničných vecí SR zakladateľkou *Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o.*, ktoré vzniklo transformáciou bývalej príspevkovej organizácie MZV SR Slovenský inštitút medzinárodných štúdií. RC SFPA v novej podobe začalo svoju činnosť v roku 2004.

Ľudia v SFPA

Členovia správnej rady

Predsedovia

Magda Vášaryová (1993-2000; zakladajúca členka; čestná predsedníčka správnej rady od r. 2000; členka správnej rady od roku 2006)

Juraj Stern (od r. 2000)

Členovia

Dominik Bartosiewicz

(od r. 1993; zakladajúci člen)

Rudolf Chmel

(od r. 1993; zakladajúci člen)

Pavol Demeš

(od r. 1993; zakladajúci člen)

Pavol Erben

(1994 – 2003)

Ján Figel'

(od r. 1995)

Milan Ftáčnik

(1995 – 2000)

Ivan Hubáč

(1993 – 2003; zakladajúci člen)

Ladislav Kováč

(1993 – 2000; zakladajúci člen)

Eduard Kukan

(od r. 1995)

Ján Lid'ák

(od r. 2003)

Kálmán Petöcz

(1995 – 2000)

Ján Slezák

(od r. 2003)

László Szigeti

(2001 – 2003)

František Šebej

(od r. 2003)

Ľuboslava Verešova

(2003 – 2007)

Peter Weber

(od r. 2006)

Peter Weiss

(od r. 2000)

Miroslav Wlachovský

(2000 – 2003)

Výskumní pracovníci

Vladimír Benč	vedúci programu Hospodárska a rozvojová politika
Vladimír Bilčík	vedúci programu Európske záležitosti
Peter Brezáni	editor <i>Ročenky zahraničnej politiky SR</i> (od r. 2004), editor časopisu <i>International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs</i> , výskumný pracovník programu Hospodárska a rozvojová politika
Alexander Duleba	riaditeľ RC SFPA (od r. 2000), vedúci programu Východná Európa
Zuzana Lisoňová	programový koordinátor, výskumná pracovníčka programu Európske záležitosti
Lucia Najšlová	šéfredaktorka časopisu <i>Zahraničná politika</i> , výskumná pracovníčka programu Európske záležitosti
Ivo Samson	vedúci programu Medzinárodná bezpečnosť, riaditeľ RC SFPA (1999 – 2000)
Eliška Sláviková	výskumná pracovníčka programu Stredná a juhovýchodná Európa
Tomáš Strážay	vedúci programu Stredná a juhovýchodná Európa, editor časopisu <i>International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs</i>
Aneta Világi	výskumná pracovníčka programu Európske záležitosti

Pracovali u nás

Juraj Buzalka	redaktor <i>Listov SFPA</i> ; po odchode zo SFPA absolvoval PhD štúdium politickej antropológie v Inštitúte Maxa Plancka v Halle; autor monografie <i>Nation and Religion: The Politics of Commemorations in South-East Poland</i> , LIT Münster 2007.
Pavol Lukáč (†2004)	vedúci programu Stredná a juhovýchodná Európa, šéfredaktor <i>Slovak Foreign Policy Affairs</i> (2000 – 2004), autor publikácií <i>Zahraničná politika v strednej Európe</i> , Kalligram Bratislava 2004, <i>Milan Hodža v zápase o budúcnosť strednej Európy v rokoch 1939 – 1944</i> , Veda Bratislava 2005.
Anton Marcinčin	výskumný pracovník programu Hospodárska a rozvojová politika; po odchode zo SFPA ekonóm Svetovej banky pre Slovensko
Miroslav Wlachovský	riaditeľ RC SFPA (1995 – 1998), výskumný pracovník programu Medzinárodná bezpečnosť; po odchode zo SFPA pracovník MZV, SR, poradca predsedu vlády SR pre oblasť zahraničnej politiky

Výkonní pracovníci

Jitka Ivančíková výkonná riaditeľka (od r. 2007)
Jana Anettová finančná manažérka (od r. 2004)

Pracovali u nás

Vladimír Drozda výkonný riaditeľ (1995 – 1997)
Zuzana Fraňová výkonná riaditeľka (1997 – 2001)
Patricia Hradilová výkonná riaditeľka (2004 – 2007)
Lenka Il'ánovská výkonná riaditeľka (2002 – 2003)
Veronika Lombardini výkonná riaditeľka (1997)
Monika Matúšková výkonná riaditeľka (2003 – 2004)
Anton Marcinčin výkonný riaditeľ (2001 – 2002)

Za 15 rokov existencie pracovalo v SFPA **22 ďalších výkonných pracovníkov** na pozíciách asistentov, programových a projektových koordinátorov, editorov a jazykových redaktorov. Všetkým úprimne ďakujeme!

Členovia

„Členstvo v SFPA je dobrovoľné. Členmi SFPA môžu byť fyzické, ako i právnické osoby, ktoré spĺňajú podmienky pre vznik členstva a prehlásia, že súhlasia so stanovami združenia a budú aktívne podporovať poslanie a ciele SFPA“.

(Stanovy Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, čl. IV)

V roku 1993 mala SFPA niekoľko desiatok zakladajúcich členov. Ich počet postupne stúpol na 442 členov v roku 1997. V roku 1999 sa počet členov prvýkrát priblížil k číslu 600. V roku 2007 sme mali 626 platiacich členov – 543 individuálnych členov (fyzické osoby) a 83 korporatívnych členov (právnické osoby).

Činnosť SFPA

Diskusné a vzdelávacie programy

Za 15 rokov existencie SFPA (od registrácie dňa 13. augusta 1993 do 13. augusta 2008) zorganizovala **1185 prednáškových a diskusných podujatí** pre svojich členov a širšiu slovenskú verejnosť. Spolu s SFPA 15. výročie oslavujú dva najstaršie diskusné programy, ktoré pokračujú kontinuálne od roku 1993 – *Modern Foreign Policy* a *Jour-Fixe*. V rámci programu *Modern Foreign Policy* sme za uplynulých 15 rokov zorganizovali 68 podujatí a v rámci programu *Jour-Fixe* 782 podujatí. Od roku 1998 realizujeme program *Debatných klubov* na stredných školách, v rámci ktorého sa do augusta 2008 uskutočnilo 335 podujatí.

Za 15 rokov existencie SFPA zorganizovala 1185 prednáškových a diskusných podujatí.

Program *Modern Foreign Policy*

V rámci programu MFP sa uskutočňujú prednášky významných osobností medzinárodného života na aktuálne témy medzinárodných vzťahov. Podujatia MFP sa stali súčasťou slovenskej zahraničnopolitickej tradície a patria k jej vrcholným udalostiam. Vysokí štátni predstavitelia zo zahraničia využívajú pôdu SFPA na prednesenie svojich posolstiev slovenskej verejnosti, ktoré idú nad rámec oficiálnych

kontaktov a rokovaní. Na strane druhej, predstavitelia slovenského verejného života a členovia SFPA majú možnosť získať informácie z prvej ruky a bezprostredne komunikovať so zahraničnými osobnosťami. Program MFP je významným príspevkom SFPA do verejnej diskusie o medzinárodných vzťahoch v SR a zvyšovaní informovanosti slovenskej verejnosti o zahraničnej

politike.

Prvé podujatie v rámci programu MFP sme zorganizovali 12. decembra 1993, hosťom SFPA bol Viktor ORBÁN, predseda strany FIDESZ z Maďarska. Naším posledným hosťom pred uplynutím 15. výročia založenia SFPA bol vo februári 2008 Vuk JEREMIĆ, minister zahraničných vecí Srbska. Za 15 rokov sme zorganizovali **68 podujatí** v rámci programu MFP.

V rámci programu vystúpili napr. Arpád GÖNCZ (prezident Maďarska), Václav HAVEL (prezident Českej republiky), Leonid KRAVČUK (prezident Ukrajiny), Georgi PARVANOV (prezident Bulharska), Lech WAŁĘSA (prezident Poľska), Aleksander KWAŚNIEWSKI (prezident Poľska), Jorge Fernand BRANCO de SAMPAIO (prezident Portugalska), Vaira VIKE-FREIBERGA (prezidentka Lotyšska), Moshe KAŠAV (prezident štátu Izrael), Tarja HALONEN (prezidentka Fínska), Viktor JUŠČENKO (prezident Ukrajiny), John McCain (člen Výboru Senátu USA pre obchod, vedu a dopravu), Petr PITHART (predseda Senátu Českej republiky), António GUTERRES (predseda vlády Portugalska), Miloš ZEMAN (predseda vlády Českej republiky), Šimon PERÉS (minister zahraničných vecí štátu Izrael), Lord George ROBERTSON (generálny tajomník NATO), Jaap de HOOP SCHEFFER (generálny tajomník NATO), Madeleine ALBRIGHTOVÁ (ministerka zahraničných vecí USA), Nkosazana DLAMINI ZUMA (ministerka zahraničných vecí Juhoafrickej republiky), Zbigniew BRZEZINSKI (poradca pre národnú bezpečnosť prezidenta USA v rokoch 1977 – 1981), Sir Ralph DAHRENDORF (dekan St. Anthony's College, Oxford), Michal NOVAK (riaditeľ American Enterprise Institute, Washington, D.C.), James L. JONES, hlavný veliteľ spojeneckých síl NATO a mnohí ďalší.

Program *Jour-Fixe*

Program Jour Fixe je najstarším diskusným programom SFPA, ktorý pokračuje kontinuálne od roku 1993. Program JF predstavuje pravidelné neformálne diskusie na aktuálne zahraničnopolitické témy. K otvorenosti a zaujímavosti stretnutí prispieva zásada, že priebeh diskusie a stanoviská zúčastnených sa podľa vzoru *pravidiel Chatham House* nezverejňujú.

Stretnutia Jour Fixe neposkytujú len priestor pre nezávislú výmenu názorov medzi odborníkmi a členmi SFPA, ale zároveň umožňujú širokej verejnosti prístup k informáciám, ktoré prichádzajú priamo od odborníkov, zaoberajúcich sa zahraničnopolitickou

problematikou. Diskusie prebiehajú v Bratislave, Banskej Bystrici a v Prešove. SFPA vychádza zo zásady, že

zahraničná politika je súčasťou verejnej politiky, ktorá sa týka každého občana SR. Ambíciou SFPA je preto ponúknuť pravidelné programy nielen členom SFPA v hlavnom meste ale i v iných mestách SR.

Za 15 rokov sme zorganizovali **782 podujatí** v rámci programu JF. Našimi hosťami boli nielen politici, experti a novinári zo Slovenska, ktorí sa venujú zahraničnopolitickým témam ale často krát i veľmi významní hostia zo zahraničia. Medzi inými v rámci programu JF vystúpili napr. Jiří ŠEDIVÝ (minister obrany Českej republiky), Meglena KUNEV (ministerka pre európske záležitosti Bulharska), Jan

MARINUS WIERSMA (poslanec Európskeho parlamentu), Sergej JASTRŽEMBSKIJ (poradca prezidenta Ruskej federácie), Edmund GIAMBASTIANI (najvyšší veliteľ spojeneckých síl NATO pre transformáciu), Janusz BUGAJSKI (riaditeľ programu Stredná Európa, Center for Strategic and International Studies, Washington, D.C.), Kalmán MIZSEI (mimoriadny predstaviteľ EÚ pre Moldavsko), James LYON (expert International Crisis Group), Alexander ALEXEJEV (poradca ministra zahraničných vecí Ruskej federácie), Matthew RYCROFT (veľvyslanec Veľkej Británie v Sarajeve), Natalia NAROČNICKAJA (poslankyňa Štátnej duma Ruskej federácie), Aril MOE (Fridtjof Nansen Institute, Oslo), Pinhas AVIVI (Ministerstvo zahraničných vecí štátu Izrael) a mnohí ďalší.

Za 15 rokov sme zorganizovali 782 podujatí v rámci programu JF. Našimi hosťami boli nielen politici, experti a novinári zo Slovenska, ktorí sa venujú zahraničnopolitickým témam ale často krát i veľmi významní hostia zo zahraničia.

Debatné kluby SFPA

Cieľom programu *Debatné kluby SFPA* je šírenie objektívnych a neskrivených informácií, týkajúcich sa medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR formou diskusií študentov stredných škôl s expertmi, nadväzovanie a budovanie siete kontaktov ľudí angažovaných v zahraničnej politike a tvorba predpokladov pre výchovu mladej generácie, orientujúcej sa v otázkach medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR.

Debatné kluby SFPA sú organizované v spolupráci so strednými školami a Slovenskou debatnou asociáciou. Zameriavajú sa na stredoškolskú mládež so záujmom o zahraničnopolitické dianie a medzinárodnú politiku. Model debatných klubov je prispôbený potrebám študentov - prostredníctvom akademickej debaty si študenti formujú svoje názory na zahraničnopolitické otázky, rozširujú si vedomosti a znalosti o aktuálnych otázkach spoločenského diania, osvojujú si kritické myslenie, argumentačné a prezentačné schopnosti. *Debatné kluby SFPA pracujú na stredných školách v Bratislave, Prešove, Sučanoch, Košiciach, Bardejove, Sabinove, Levoči, Zvolene, Kežmarku, Sabinove, Spišskej Starej Vsi, Starej Ľubovni, Čadci, Ružomberku, Liptovskom Mikuláši, Poprade a v Trnave.* Lektormi na podujatiach konaných v rámci programu *Debatné kluby* sú výskumní pracovníci SFPA a politici, experti a novinári zo Slovenska.

Program debatných klubov sme začali realizovať v roku 1998. V priemere zorganizujeme na stredných školách 30 podujatí ročne. Za desať rokov trvania programu Debatné kluby sme zorganizovali 335 podujatí pre študentov stredných škôl v 17 slovenských mestách.

Výskumné programy

Výskumné centrum SFPA (RC SFPA) vzniklo ako integrálna súčasť Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku v roku 1995. Hlavný zámer pri jeho založení bol vytvoriť odborné zázemie pre diskusné a vzdelávacie programy SFPA. Úspešný rozvoj aktivít a najmä kvalita výstupov (publikácie, odborné podujatia, analýzy a mediálne výstupy) prekročili pôvodné očakávania, ktoré stáli pri zrode RC SFPA. V priebehu druhej polovice 90. rokov sa RC SFPA stalo vedúcim think tankom na Slovensku v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky.

V roku 2003 SFPA predložila úspešný projekt na transformáciu Slovenského inštitútu medzinárodných štúdií, bývalej príspevkovej organizácie Ministerstva zahraničných

Od svojho vzniku RC SFPA zrealizovalo viac než 70 výskumných projektov samostatne alebo v spolupráci s partnerskými organizáciami zo SR a zahraničia. V rovnakom období sme zorganizovali 64 medzinárodných konferencií alebo konferencií so zahraničnou účasťou a 189 odborných podujatí typu seminárov, workshopov a okrúhlych stolov. Vydali sme 169 periodických a neperiodických publikácií.

vecí SR, v súlade so zákonom č. 13/2002 Z.z. o transformácii príspevkových organizácií na neziskové organizácie. Od 30. januára 2004 je Výskumné centrum SFPA, n.o. samostatnou právnickou osobou so štatútom neziskovej organizácie, ktorej zakladateľmi sú SFPA a Ministerstvo zahraničných vecí SR. RC SFPA predstavuje nový model partnerstva medzi štátnou

a mimovládnu organizáciu s cieľom zefektívniť využívanie verejných zdrojov a poskytovať kvalitnejšie verejné služby v oblasti výskumu a verejnej debaty o zahraničnej politike.

Hlavné témy výskumu, ktorým sa RC SFPA venovalo v druhej polovici 90. rokov boli – v súlade s poslaním SFPA - otázky súvisiace s integráciou SR do NATO, EÚ a otázky regionálnej spolupráce v strednej Európe. V rokoch 1997 – 1998 došlo k výraznému personálnemu posilneniu RC SFPA a obsahovému rozšíreniu výskumu. Súčasná štruktúra hlavných **piatich výskumných programov: Medzinárodná bezpečnosť, Európske záležitosti, Stredná a juhovýchodná Európa, Východná Európa a Hospodárska a rozvojová politika** sa sformovala v roku 2001.

Od svojho vzniku v roku 1995 do konca augusta 2008 RC SFPA zrealizovalo viac než **70 výskumných projektov** samostatne alebo v spolupráci s partnerskými organizáciami zo SR a zahraničia. V rovnakom období sme zorganizovali **64 medzinárodných konferencií** alebo konferencií so zahraničnou účasťou a **189 odborných podujatí** typu seminárov, workshopov a okrúhlych stolov. Vydali sme **169 periodických a neperiodických publikácií** (viac pozri – Publikáčné programy).

Pracovníci RC SFPA poskytovali pravidelné konzultácie predstaviteľom slovenského i zahraničného verejného života v otázkach medzinárodných vzťahov. Alexander Duleba bol čestným zahraničnopolitickým poradcom prezidenta SR (2003-2006),

Pavol Lukáč bol v roku 2002 členom komisie Úradu vlády SR pre prevezenie pozostatkov Milana Hodžu na Slovensko, o ktoré sa osobne zaslúžil, Vladimír Bilčík bol poradcom zástupcu vlády SR a neskôr NR SR v Konvente o budúcnosti Európy Jána Figel'a (2002-2003), Ivo Samson bol poradcom vysokého predstaviteľa OBSE pre národnostné menšiny Maxa van der Stoela (1999-2000), Tomáš Strážay bol poradcom spravodajcu Európskeho a sociálneho výboru Seppa Kalliu pre vypracovanie odporúčaní pre politiku EÚ na podporu rozvoja občianskej spoločnosti v Srbsku (2007 – 2008).

Pracovníci RC SFPA vypracovali **36 analýz a štúdií pre potreby MZV SR** v rámci grantovej schémy na podporu aplikovaného výskumu v podmienkach MZV SR v rokoch 2005 – 2008. **23 analytických výstupov** sme vypracovali na priamu objednávku od iných štátnych, ale i akademických a súkromných spoločností zo SR i zahraničia. Ročne poskytujeme viac než **500 rozhovorov a komentárov** na aktuálne témy medzinárodných vzťahov domácim i zahraničným médiám.

Medzi výstupy, ktoré si zaslúžia osobitnú zmienku, patria:

- ü príspevok do diskusie o koncepcii zahraničnej politiky SR; vydali sme dve publikácie, ktoré významne prispeli k formulovaniu priorít zahraničnej politiky SR.

Pred parlamentnými voľbami v roku 1998 sme vydali knihu **Zahraníčná politika SR: východiská, stav a perspektívy** (autori: Miroslav Wlachovský, Pavol Lukáč a Alexander Duleba). Hlavné odporúčania a závery z tejto publikácie sa dostali do volebných programov politických strán a neskôr i do programu novej vlády, ktorá bola zostavená po voľbách v roku 1998.

Pred vstupom SR do EÚ a NATO v roku 2004 sme vydali knihu **Zahraníčná politika SR po vstupe do NATO a EÚ. Východiská a stratégie** (editori: Alexander Duleba a Pavol Lukáč). V knihe sme zdôvodnili prečo Ukrajina a západný Balkán by mali stať povstupovými prioritami zahraničnej politiky SR. Tieto priority si osvojila vtedajšia vláda SR a prihlásila sa k nim i nová vláda sformovaná po voľbách v roku 2006.

- ü program Medzinárodná bezpečnosť; na objednávku Ministerstva zahraničných vecí USA sme vypracovali nezávislú analýzu problematiky exportu zbraní zo Slovenskej republiky (autor: Ivo Samson) v rámci projektu **Arms Export Control from the Slovak Republic – Legislation, Practice, Training**. Prvá fáza projektu sa uskutočnila v období september 2002 – máj 2003 a druhá fáza v období február – november 2007. Analýza vyvolala mimoriadny záujem štátnych i súkromných inštitúcií, vrátane médií. Jej závery a odporúčania mali priamy dosah na oficiálne rokovania USA a SR v otázke kontroly obchodu so zbraňami.
- ü program Európske záležitosti; RC SFPA bolo odborným garantom projektu **Národný konvent o EÚ, ktorý bol zatiaľ najväčším projektom v 15 ročnej histórii SFPA**. V rámci 11 pracovných skupín sme do projektu zapojili 277

expertov zo Slovenska, ktorí sa venovali vypracovaniu odporúčaní pre pozície zástupcov SR pri rokovaní o konkrétnych iniciatívach, návrhoch noriem, resp. rozvoju sektorových a spoločných politik EÚ. Projekt sme realizovali v spolupráci s Úradom vlády SR a Ministerstvom zahraničných vecí SR v rokoch 2004-2006. Drvivá väčšina odporúčaní vypracovaných v rámci pracovných skupín Národného konventu o EÚ sa premietla do konkrétnych postojov zástupcov SR v inštitúciách EÚ.

Projekt má úspešné pokračovanie v Srbsku. Vďaka podpore, ktorú sme získali v rámci programu Oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) SR v spolupráci s *Európskym hnutím Srbska* sme začali v roku 2006 realizovať projekt **Národný konvent o EÚ v Srbsku** podľa modelu a know-how, ktoré sme vyvinuli a získali pri organizovaní projektu v SR. Projekt sa v Srbsku úspešne uchytil a v súčasnosti má zabezpečené pokračovanie vďaka podpore Európskej komisie.

- ü program *Stredná a juhovýchodná Európa*; projekt **Slovensko-maďarské európske fórum** sme iniciovali v roku 2006. Projekt predstavuje prvú iniciatívu strategického charakteru pochádzajúcu zo Slovenska, ktorá je zameraná na etablovanie pravidelného dialógu s maďarskou stranou predovšetkým o európskych témach. Hlavným cieľom projektu je prispieť formou odborných diskusií k hľadaniu možností pre napĺňanie spoločných záujmov Slovenska a Maďarska v európskom, regionálnom i bilaterálnom kontexte. Práve sústredenie sa na oblasť spoločných záujmov a ich realizáciu môže prispieť k demytologizácii a kvalitatívnej zmene vzájomných vzťahov. Projekt realizujeme od roku 2006 v spolupráci s Maďarským inštitútom medzinárodných vzťahov a pod záštitou ministrov zahraničných vecí Slovenska a Maďarska. V rámci projektu sa do augusta 2008 uskutočnilo päť bilaterálnych konferencií.
- ü program *Východná Európa*; v rámci grantovej schémy Ministerstva zahraničných vecí SR sme v roku 2005 vypracovali **Návrh pomoci Slovenskej republiky Ukrajine pri plnení cieľov Akčného plánu s EÚ**, ktorý sa stal súčasťou bilaterálnej dohody medzi Slovenskom a Ukrajinou. Na stretnutí s veľvyslancami členských krajín EÚ v Kyjeve vo februári 2006, vtedajší ukrajinský predseda vlády Jurij Jechanurov uviedol, že Ukrajina dostala ponuky pomoci pri plnení cieľov Akčného plánu s EÚ od viacerých členských krajín EÚ, avšak, za najlepšiu ponuku považuje tú, ktorú vláda Ukrajiny dostala zo Slovenska (zdroj: Treteckyj, Hennadij, „V Jevropu razom zi Slovaččynoju“. *Deň*, 26.2.2006).
- ü program *Hospodárska a rozvojová politika*; v roku 2000 a 2001 sme vydali dve knižné publikácie **Hospodárska politika na Slovensku 1990 – 1999** (editori: Anton Marcinčin a Miroslav Beblavý, 2000) a **Hospodárska politika na Slovensku 2000 – 2001** (editor: Anton Marcinčin, 2002). Obidve na seba nadväzujúce knihy sú jedinečné svojho druhu z hľadiska komplexnej analýzy vývoja hospodárskej politiky na Slovensku za viac než jednu dekádu. Knihy našli široké uplatnenie vo vyučovacom procese na vysokých i stredných školách a patria k primárnym zdrojom štúdiu i výskumu rozvoja hospodárskej politiky SR.

Publikačné programy

RC SFPA od svojho vzniku v r. 1995 do polovice augusta 2008 vydalo spolu **169 publikácií**: 39 samostatných knižných titulov (monografií a zborníkov), 17 monografických prác v rámci edície *Štúdie k medzinárodným otázkam*, 5 *Ročieniek zahraničnej politiky Slovenskej republiky* v slovenskom jazyku a 5 ročieniek v anglickom jazyku, 18 čísiel vedeckého časopisu *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs* a 85 čísiel odborného populárneho časopisu, z ktorých 64 čísiel vyšlo pod názvom *Listy SFPA* a 21 čísiel pod názvom *Zahraničná politika* (od r. 2005).

Knižné publikácie

Od roku 1995 do polovice roku 2008 RC SFPA vydalo **39 knižných titulov** (monografií a zborníkov). Prvou knižnou publikáciou, ktorú sme vydali, bol zborník ***Línie a osobnosti zahraničnopolitického myslenia na Slovensku v 19. a 20. storočí*** (editor: Pavol Lukáč, 1996). Ako 39. titul v poradí sme v prvom polroku 2008 vydali knihu: ***Ingmar Karlsson: Európa a Turci. Úvahy nad zložitými vzťahmi***. Kniha je slovenským vydaním švédskeho originálu: Ingmar Karlsson, *Europa och Turken. Beträktelser kring en komplicerad relation*. Wahlström & Widstrand, Stockholm, 2007.

Vysoko si vážime skutočnosť, že prestížny výskumný ústav z Japonska *Slavic Research Centre pri Hokkaido University* v Sappore nás oslovil, aby sme boli partnerom pri zorganizovaní medzinárodnej konferencie na tému ďalšieho rozvoja spolupráce Japonska a krajín strednej a východnej Európy. V nadväznosti na medzinárodnú konferenciu, ktorá sa konala v Bratislave v roku 2004 vyšiel spoločný zborník: Duleba, Alexander – Hayashi, Tadayuki (editori): ***Regional Intergration in the East and West: Challenges and Responses*** (Bratislava – Sapporo 2005).

Štúdie k medzinárodným otázkam

Od roku 1996 RC SFPA vydáva s nepravidelnou periodicitou monografické štúdie na aktuálne témy medzinárodných vzťahov v rámci edície *Štúdie k medzinárodným otázkam*. Analýzy vychádzajú v štyroch edičných radoch: A) Zahraničná politika Slovenskej republiky, B) Významné otázky medzinárodných vzťahov, C) Preklady zahraničných autorov, D) Dokumenty.

Od roku 1996 bolo v rámci tejto edície publikovaných **17 monografických štúdií**. V edičnom rade A vyšlo 8 štúdií, v edičnom rade B – 7 štúdií a v edičnom rade D – 2 dokumenty. Prvá štúdia vyšla v roku 1996: ***Slepý pragmatizmus slovenskej východnej politiky: Aktuálna agenda slovensko-ruských bilaterálnych vzťahov*** (A 01; autor: Alexander Duleba). 17. titul vyšiel tesne pred 15. výročím SFPA v auguste 2008: ***The Current Status Quo and Prospects for Serbia's European Integration. Analysis of Political and Economic Aspects*** (B 07; autor: Ivan Knezevic, Európske hnutie Srbska).

V rámci tejto edície sme mali mimoriadnu česť vydať monografickú prácu princeznej Shamy Bint Mohammed Bin Khalid Al Nahyan z Emirátu Abu Dhabi v Spojených arabských emirátoch pod názvom: *Political and Social Security in the Arabian Gulf Region and the United Arab Emirates. After the Second Gulf War – External and Internal Challenges* (B 05, 2000).

Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky

Editor: Peter Brezáni (od r. 2004)

Ročenka je unikátny edičný projekt, ktorý prispieva k rozvoju tradície pravidelného bilancovania a analyzovania zahraničnej politiky SR a podporuje kultivovanie zahraničnopolitickej diskusie na Slovensku. Zachytáva najvýznamnejšie udalosti a témy slovenskej zahraničnej politiky v predchádzajúcom roku. Predstavuje významný a zároveň jediný knižný zdroj na uchovanie pamäti o vývine zahraničnej politiky SR a diskusii o jej ďalšom smerovaní. Nadväzuje na výročnú hodnotiacu konferenciu zahraničnej politiky, ktorú organizujeme v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR od roku 2004. Hodnotiaca konferencia a ročenka zahraničnej politiky predstavujú kľúčové nástroje na verejné hodnotenie zahraničnej politiky v podmienkach SR.

V roku 2008 vyšla v poradí deväta ročenka zahraničnej politiky SR, z ktorých päť bolo vydaných v edícii RC SFPA. Ročenku vydávame v slovenskom i anglickom jazyku od roku 2004 po transformácii bývalej príspevkovej organizácie Ministerstva zahraničných vecí SR Slovenský inštitút medzinárodných štúdií. Ročenka vychádza s podporou Ministerstva zahraničných vecí SR.

International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs

Editori: Peter Brezáni, Tomáš Strážay

Vedecký štvrťročník o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike Slovenskej republiky v anglickom jazyku. Od roku 2006 časopis vychádza na báze štvrťročníka *Medzinárodné otázky*, vydávaného v slovenskom jazyku od roku 1990 a odbornej revue *Slovak Foreign Policy Affairs* vydavanej v anglickom jazyku od roku 2000 do roku 2005. *V roku 2008 vychádza už 17. ročník časopisu. Od roku 1992 do polovice roka 2008 vyšlo 66 čísiel časopisu. V edícii RC SFPA bolo vydaných 18 čísiel časopisu od roku 2004.*

International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs je najstarším slovenským odborným časopisom v oblasti medzinárodných vzťahov a bezpečnosti. Ako jediný slovenský odborný časopis o medzinárodných vzťahoch je zaradený do citačných indexov LSE IBSS, CEEOL, EBSCO Publishing a Columbia University Press. Časopis vychádza s podporou Ministerstva zahraničných vecí SR.

Šéfredaktorka: Lucia Najšlová

Populárno-odborný magazín o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike, vychádza šesťkrát ročne v slovenskom jazyku, od roku 2004 aj s pravidelnou prílohou *Strategické štúdie* (pripravované v spolupráci s Centrom strategických štúdií) a od roku 2006 aj s prílohou *Europeana* (pripravovaná v spolupráci s Fakultou sociálnych a ekonomických vied UK v Bratislave). Časopis nadväzuje na *Listy SFPA* vydávané od roku 1997.

V roku 2008 vychádza už 12. ročník populárno-odborného časopisu, ktorý vydáva RC SFPA. Od roku 1997 do polovice roku 2008 vyšlo 85 čísiel časopisu.

Pod titulom *Listy SFPA* vyšlo v rokoch 1997 – 2001 46 čísiel časopisu. V rokoch 2002-2004 *Listy SFPA* začali vychádzať na väčšom počte strán a s tvrdou obálkou 6-krát ročne, spolu vyšlo 18 čísiel časopisu v tejto podobe. Od roku 2005 časopis vychádza pod názvom *Zahraničná politika* v plnofarebnej tvrdej obálke v rovnakej periodicite 6-krát ročne. Zmenil sa nielen grafický dizajn časopisu ale pribudli i ďalšie stránky, nové rubriky, vrátane ďalšej pravidelnej prílohy. Do polovice roku 2008 vyšlo **21 čísiel časopisu *Zahraničná politika***. V roku 2007 bol zriadený server www.zahranicnapolitika.sk, cieľom ktorého je prispieť

k popularizácii zahraničnej politiky a podnietiť záujem širšej verejnosti o témy, ktoré presahujú hranice SR. Časopis vychádza s podporou Ministerstva zahraničných vecí SR.

V 15 ročnom živote SFPA sa udialo veľa vecí, ktoré táto krátka správa neobsahuje. Napriek tomu sú minimálne dve, ktoré stoja za to, aby sme sa o nich krátko zmienili.

SFPA vstúpila do dejín slovensko-amerických vzťahov. Veľvyslanec USA Ralph Johnson si v októbri 1996 vybral pôdu SFPA na prednesenie zásadného otvoreného a kritického stanoviska vlády USA voči politickým pomerom na Slovensku v kontexte perspektívy vstupu SR do NATO. 22. októbra 1996 predniesol prednášku na tému „*Americko-slovenské vzťahy v kontexte zmien v strednej Európe*“ pri príležitosti

otvorenia pobočky SFPA v Prešove. Prednáška sa stala mimoriadnou udalosťou v slovensko-amerických vzťahoch a doslova obletela svet. Bola citovaná svetovými médiami a stala sa referenčným rámcom pre komentáre týkajúce sa politiky USA voči krajinám strednej Európy v polovici 90. rokov v súvislosti s perspektívou prvej vlny rozširovania NATO.

„Spojené štáty poskytujú podporu takému Slovensku, ktoré je demokratické nielen z hľadiska volebného procesu, ale aj z hľadiska zákonov, ich uplatňovania, a z hľadiska dodržiavania individuálnych práv, vrátane práva prejavovať nesúhlas bez toho, aby bol človek pokladaný za nepriateľa štátu, povedal v októbri celkom otvorene veľvyslanec USA Ralph Johnson na verejnej prednáške v Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku“.

Los Angeles Times, 31. december 1996

Vrátili sme ideový odkaz Milana Hodžu Slovensku. Pracovník RC SFPA Pavol Lukáč (†2004), bývalý zástupca riaditeľa RC SFPA a vedúci výskumného programu Stredná a juhovýchodná Európa sa osobne zaslúžil o prinavrátenie ideového dedičstva slovenského politika svetového formátu Milana Hodžu späť na Slovensko. Kľúčová práca Milana Hodžu *Federácia v strednej Európe* (Kalligram, 1996), ktorá patrí ku klasickým dielam literatúry o medzinárodných vzťahoch v strednej Európe, vyšla v slovenskom jazyku s úvodom Pavla Lukáča. Niekoľko rokov svojho života Pavol Lukáč venoval tomu, aby dosiahol prevezenie pozostatkov Milana Hodžu späť na Slovensko. Stal sa členom komisie Úradu vlády SR, ktorá bola zriadená pre tento účel. Aj vďaka jeho úsiliu boli v roku 2002 uložené pozostatky Milana Hodžu na Slovenskom národnom cintoríne v Martine. Friends of Slovakia a Veľvyslanectvo SR v USA udelili Pavlovi Lukáčovi pamätnú medailu za popularizáciu myšlienkového diela Milana Hodžu. V roku 2005 mu predseda vlády SR udelil posmrtné Cenu Milana Hodžu pri príležitosti konania prvých dní Milana Hodžu v Martine. Hodžove dni v Martine sa odvtedy konajú pravidelne každý rok.

